

Interview 'bouwen aan een nieuw huis van het MBO'

ROC Nijmegen start met uitvoering nieuw **strategisch huisvestingsplan**

ROC Nijmegen verzorgt regionaal beroepsonderwijs, educatie en na- en bijscholing op mbo-niveau. Dat gebeurt op vier locaties in Nijmegen en één in Boxmeer. Samen met ptg advies hebben College van Bestuur en directies van deze populaire beroepsopleiding in de afgelopen jaren gewerkt aan een nieuw strategisch huisvestingsplan (SHP) dat beter aansluit bij de huidige onderwijskundige ambities. 'We willen van traditioneel leerbedrijf naar state-of-the-art skills center.'

TEKST Bart van Ratingen
BEELD Lieke Kooyman

Albert Zeggelaar
Tijdens bijna elke pilot gebeuren er dingen die je niet voorziet.

Op verzoek van Smart Workplace hebben ze tijd gemaakt in de agenda en een ruimte gereserveerd in de periferie van de Plaza, op de begane grond van locatie Campusbaan. Aan tafel: Peter van Mulkom en Elke Oegema, respectievelijk voorzitter en lid van het College van Bestuur, Anja Hagenaars, directeur Economie, Albert Zeggelaar, directeur Zorg, Welzijn en Sport en Folkert Potze, directeur Techniek. Gespreksleider is Michiel Sitsen, partner/adviseur bij ptg advies.

Volgens Van Mulkom ontstonden bij de top van de onderwijsinstelling een jaar of drie geleden de eerste twijfels of de opzet en inrichting van het vastgoed en de huisvesting nog wel voldoende aansloten op de onderwijsvisie die ROC Nijmegen inmiddels omarmd had. "Duidelijk is dat we steeds meer toe bewegen naar onderwijs in een real life setting en beroepspecifieke omgevingen", zegt Van Mulkom. "Dat vertaalt zich in een meer hybride vorm van onderwijs, waarbij praktijk en beroepscontext belangrijker worden dan klassikaal theorieonderwijs – al zal dat laatste overigens nooit helemaal verdwijnen. Hoe dan ook: we kwamen tot de conclusie dat we gebouwen nodig hadden die dat beroepspecifieke onderwijsconcept volgen, en niet andersom."

Daar komt bij, vult Oegema aan, dat als gevolg van demografische ontwikkelingen de studentenaantallen minder stabiel zijn dan voorheen. Ze zegt: "Er zijn opleidingen die in enig jaar groeien, maar ook opleidingen die krimpen."

VAN LINKS NAAR RECHTS: PETER VAN MULKOM, FOLKERT POTZE, ELKE OEGEMA, ALBERT ZEGGELAAR, ANJA HAGENAARS EN MICHIEL SITSEN

Dat maakt dat we behoefte hebben aan gebouwen die flexibeler kunnen meebewegen met die ontwikkelingen, zodat we beter kunnen anticiperen op groei en krimp zonder iedere keer ingrijpende verbouwingen te moeten doorvoeren."

Een leven lang ontwikkelen

Hagenaars wijst erop dat het ROC Nijmegen ook wil verbreden. Ze zegt: "Je zou kunnen zeggen dat we de 'B' van MBO in al onze panden veel manifester willen maken, door ons breder te gaan profileren als dé plek voor beroepsonderwijs: niet alleen voor jongeren, maar ook voor professionals in het kader van een leven lang ontwikkelen. We bouwen aan een nieuw 'huis van het MBO', ondergebracht in panden die dat concept maximaal faciliteren." ROC Nijmegen moet in staat zijn zich steeds opnieuw aan te passen aan de ontwikkelingen van de beroepspraktijk, stelt Zeggelaar. "En die ontwikkelingen zijn onder meer dat er steeds meer interdisciplinair en multidisciplinair gewerkt wordt."

Ofwel meerdere disciplines buigen zich over dezelfde casuïstiek. Dat maakt dat we sneller moeten kunnen migreren tussen ruimtes en tussen opleidingen. Om zo gezamenlijk vanuit die casuïstiek een brede opleiding te kunnen bouwen. "Volgens Zeggelaar is in zijn eigen 'vakgebied' – de zorg – sprake van tal van dominante ontwikkelingen: veel meer ouderen in de wijk die thuis verzorgd moeten worden, meer digitalisering en de snelle opkomst van daarop gebaseerde 'smart' technologieën. "We willen onze studenten, maar uiteraard ook onze docenten, optimaal faciliteren daarmee om te gaan." Zijn collega Potze ziet een vergelijkbare ontwikkeling in het technisch werkveld. Zo vraagt bijvoorbeeld de energietransitie als enorme maatschappelijke uitdaging om een multidisciplinaire benadering. "De professional van de toekomst monteert net zo gemakkelijk zonnepanelen als schoorsteenwarmtepompen, inclusief de IT-infrastructuur die daarbij komt kijken. Er is nu al grote behoefte aan mensen die én kunnen samenwerken én van meerdere markten thuis zijn."

Elke Oegema
We bewegen naar onderwijs in een real life setting en beroep-specifieke omgevingen.

Halfwaardetijd voor kennis

Volgens Potze vraagt dat alles ook om een sterkere verbinding met de werkvelden die ROC Nijmegen bedient. Hij zegt: "De halfwaardetijd voor kennis en skills loopt dramatisch terug. Vroeger kon je op basis van een opleiding tientallen jaren vooruit, tegenwoordig moet je eigenlijk na een aantal jaar alweer bijscholen in nieuwe skills en technieken. Dat houdt enerzijds in dat we nog meer de deur moeten openzetten voor mensen uit het werkveld om hen hier die skills bij te brengen. Anderzijds dat we vastgoed moeten ontwikkelen dat robuust genoeg is om ook in de komende jaren 'mee te kunnen veren' met ontwikkelingen die we nu nog niet allemaal kunnen voorzien." Hagenaars: "We willen eigenlijk af van de inrichting in traditionele leerbedrijven (een bedrijf dat door studenten en/of de school wordt geleid – red.), want de arbeidsmarkt wordt steeds meer skills-gericht. Het ROC dat we vóór ons zien zal dus veel meer een state-of-the-art skills-center worden – iets waar we ons onderwijs overigens nu al op aan het aanpassen zijn." Volgens Van Mulkom en Oegema helpt het dat er duidelijk weer sprake is van een maatschappelijke herwaardering van het concept 'beroep'. "We hebben de wind mee", zegt Van Mulkom. "Men ziet weer dat vakmanschap onontbeerlijk is voor een vitale economie. Alleen: dat mogen wij nog wat nadrukkelijker uitstralen, en ook dat al die benodigde skills hier gewoon onder één dak te vinden zijn."

Folkert Potze
Innoveren is een essentieel onderdeel van deze operatie.

Oegema: "Juist op een schaarse arbeidsmarkt vormen leer- en opleidingsmogelijkheden een belangrijke troef voor werkgevers. Ook voor die laatste doelgroep geldt dat we ervoor moeten zorgen dat ze gemakkelijk de weg vinden naar ons rijke onderwijsaanbod. Ruim 70% van de vacatures in Nederland zijn MBO-vacatures, terwijl nog geen 50% van de studenten op het MBO wordt opgeleid. Er is dus sprake van een enorme gap."

Twee uitdagingen

Het inwendig aanpassen van vijf onderwijslocaties brengt onherroepelijk een flink aantal (tijdelijke) interne verhuizingen mee. En dat terwijl 'de winkel openblijft', ofwel het reguliere onderwijs er geen hinder van mag ondervinden. Op de vraag of er vanuit de organisatie – lees: de betrokken onderwijsteams – veel weerstand is tegen deze verhuisbewegingen antwoordt Zeggelaar: "We hebben alle teams van meet af aan betrokken bij dit proces. Want als er iemand een antwoord kan formuleren op de vraag: 'Hoe moet de gebouwinrichting er straks uitzien?', dan zijn het de docenten zelf wel. Dat heeft als bijkomend voordeel dat er ook echt draagvlak is bij de teams: men ziet heel goed in waarom we dit willen, en dat we het doen om het onderwijs straks beter te kunnen faciliteren." Vanuit managerial oogpunt zijn er twee uitdagingen in een dergelijk complex proces, zegt Oegema.

"De eerste is het betrekken van de organisatie: we hebben ruim de tijd genomen om de vertaalslag van onderwijskundig concept naar uitwerkingstekeningen zorgvuldig te maken. Bovendien starten we met een pilot bij de directie Zorg, om alvast te ervaren hoe het proces verloopt. Tijdens elke pilot gebeuren er dingen die je niet voorziet, en daarvan kunnen we leren om het proces bij de overige directies nog beter te stroomlijnen."

De tweede uitdaging is dat er een zo generiek en flexibel mogelijke inrichting komt en dat er niet te veel voor maatwerk wordt gekozen. Zeggelaar daarover: "We komen er niet onderuit dat sommige opleidingen nu eenmaal om een vrij specifieke inrichting van de ruimte vragen. De uitdaging is dan dat toch zo uit te voeren dat je er met niet al te grote ingrepen weer een andere bestemming aan kunt geven. Blijvend innoveren is een essentieel onderdeel van deze hele operatie en dat betekent dat wat vandaag logisch is, dat morgen wellicht niet meer is." Potze: "De practica die we nu ontwikkelen staan soms al op wielen. Niet alleen omdat je ze dan gemakkelijk kunt verplaatsen, maar vooral omdat we nu al weten dat de kans groot is dat we ze morgen alweer moeten vervangen door iets nieuws."

Michiel Sitsen
Vanuit de duurzaamheidsambities van ROC Nijmegen wordt ook een verduurzamings-slag gemaakt bij de herinrichting.

Aantrekkelijke ontmoetingsplek

Voor de locaties Campusbaan en Technovium zijn in 2022 vlekkenplannen gemaakt die de basis hebben gevormd voor de (gefaseerde) ontwikkeling van de indelingsplannen. De eerste (pilot)fase van de daadwerkelijke verbouwing zal de komende maanden aanvangen, om te beginnen op de vierde verdieping van bouwdeel AF van het hoofdgebouw Campusbaan, en in het (in omvang minder grote) Technovium aan de Heyendaalseweg. Van Mulkom: "We zijn er nog lang niet, maar de stip op de horizon is duidelijk: een gebouwinrichting die flexibel is, ons onderwijsconcept optimaal ondersteunt, duurzaam is en die bij voorkeur ook nog eens leidt tot een optimale bezettingsgraad. En wat ons betreft ook een gebouwinrichting die recht doet aan wat we hier óók willen bieden: een inspirerende omgeving waar jonge mensen een belangrijk deel van hun sociale leven doorbrengen, samen lol kunnen maken, hun social skills kunnen ontwikkelen en voor een deel ook volwassen kunnen worden. Een aantrekkelijke ontmoetingsplek, kortom, zowel voor onze studenten als voor onze medewerkers."

Peter van Mulkom

Men ziet weer dat vakmanschap onontbeerlijk is voor een vitale economie.

Anja Hagenaars

We willen van traditionele leslokalen naar hybride leeromgevingen waar docenten, studenten en werkveld samen werken en leren.

Ptg advies: strategisch partner en adviseur

Ptg advies is als strategisch partner en adviseur van ROC Nijmegen al enige jaren nauw betrokken bij de plannen. In opdracht van ROC Nijmegen stelde ptg advies het strategisch huisvestingsplan op. Op basis van dit plan werden de vlekkenplannen ontwikkeld. In de rol van projectleider strategisch huisvestingsplan heeft Michiel Sitsen inmiddels de verantwoordelijkheid voor uitwerking en realisatie van de indelingsplannen.

Vanuit de duurzaamheidsambities van ROC Nijmegen wordt ook een verduurzamingslag gemaakt bij de herinrichting van de gebouwen, met name gericht op reductie van CO2-uitstoot en energieverbruik. Ook wordt bij de herinrichting zo duurzaam als mogelijk omgegaan met de bestaande huisvesting. Sitsen: "Belangrijk uitgangspunt is dat we proberen zo dicht mogelijk bij bestaande bouwstructuur te blijven en zoveel mogelijk van met name de wandstructuren te hergebruiken. Doel is zo min mogelijk kapitaal vernietigen en zo min mogelijk afval te creëren."

Uitstekende bereikbaarheid

ROC Nijmegen biedt onderwijs aan ruim 9000 studenten in de regio Nijmegen en Land van Cuyk. De satellietlocatie Boxmeer, op 5 minuten lopen van NS-station Boxmeer, is daarbij essentieel om voor de hele regio bereikbaar te blijven. De vier overige locaties zijn gelegen in groot-Nijmegen: de hoofdlocatie Campusbaan staat naast Centraal Station; de locatie Energieweg ligt vlak bij de kruising met de Wolfkuilseweg en is goed te bereiken met de bus; de locatie Technovium voor technisch onderwijs ligt naast het NS-station Heyendaal; en de locatie Marterstraat ligt aan de kruising met de Hazekampseweg en is eveneens goed met het OV bereikbaar.

Deelnemers

- Albert Zeggelaar
Directeur zorg, welzijn en sport
- Peter van Mulkom
Voorzitter college van bestuur
- Elke Oegema
Lid college van bestuur
- Anja Hagenaars
Directeur Economie
- Folkert Potze
Directeur Techniek
- Michiel Sitsen
Adviseur PTG advies

